

KARTA PRZEDMIOTU

Kod przedmiotu	531.6.CHEM1.B/C.PK	
Nazwa przedmiotu w języku	polskim	Podstawy krystalografii <i>Fundamentals of Crystallography</i>
	angielskim	

1. USYTUOWANIE PRZEDMIOTU W SYSTEMIE STUDIÓW

1.1. Kierunek studiów	Chemia
1.2. Forma studiów	Studia stacjonarne/niestacjonarne
1.3. Poziom studiów	Studia pierwszego stopnia licencjackie
1.4. Profil studiów*	Ogólnoakademicki
1.5. Osoba/osoby przygotowująca kartę przedmiotu	Dr Agnieszka Jabłońska – Wawrzycka
1.6. Kontakt	Agnieszka.Jablonska-Wawrzycka@ujk.edu.pl

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

2.1. Język wykładowy	Polski
2.2. Wymagania wstępne*	Chemia nieorganiczna, Matematyka, Fizyka

3. SZCZEGÓŁOWA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

3.1. Forma zajęć	Wykład, Konwersatorium	
3.2. Miejsce realizacji zajęć	Pomieszczenia dydaktyczne Instytutu Chemii UJK	
3.3. Forma zaliczenia zajęć	Wykład: egzamin Konwersatorium: zaliczenie z oceną	
3.4. Metody dydaktyczne	Wykład – wykład informacyjny, wykład konwersatoryjny, opis, Konwersatorium – ćwiczenia przedmiotowe	
3.5. Wykaz literatury	podstawowa	Bojarski Z., Gigla M., Stróż K., Surowiec M., Krystalografia, Wydawnictwa Naukowe PWN, Warszawa 2007. Bojarski Z., Habla H., Surowiec M., Materiały do nauki krystalografii, Uniwersytet Śląski, Katowice 1993. Penkala T., Zarys krystalografii, PWN 1983. C. Giacovazzo, Fundamentals of crystallography, 2 nd Edition, IUCR, Oxford University Press, 2002.
	uzupełniająca	Trzaska-Durski Z., Podstawy krystalografii strukturalnej i rentgenowskiej, Wydawnictwa Naukowe PWN, Warszawa 1994. Luger P., Rentgenografia strukturalna monokryształów, Wydawnictwa PWN, Warszawa 1989. Van Meerssche M., Feneau-Dupont J., Krystalografia i chemia strukturalna, PWN 1985.

4. CELE, TREŚCI I EFEKTY UCZENIA SIĘ

4.1. Cele przedmiotu (z uwzględnieniem formy zajęć) (Uwaga cele muszą być podzielone na formy zajęć tzn. oddzielnie wykład, konwersatoria, laboratoria)   C1 – przybliżenie podstawowej wiedzy z dziedziny krystalografii umożliwiającej dokonanie charakterystyki stanu krystalicznego, określenie symetrii kryształu, wykształcenie umiejętności widzenia przestrzennego; (wykład)   C2 – korzystanie z informacji o strukturze ciał krystalicznych zawartych w kompendiach; (konwersatorium)   C3 – umiejętności znajdowania relacji między strukturą a właściwościami kryształów; (konwersatorium)
4.2. Treści programowe (z uwzględnieniem formy zajęć)   Wykład   1. Wprowadzenie w świat kryształów - oglądanie ciekawych form kryształów. Podział otaczającej materii ze względu na stopień uporządkowania. Fazy mezomorficzne. Właściwości kryształów zmieniające się w sposób ciągły i nieciągły. Definicje kryształu.   2. Wektor identyczności, parametry sieciowe, komórka elementarna, układy krystalograficzne. Wskaźnikowanie prostych i płaszczyzn.   3. Symetria kryształów (makroskopowe i translacyjne elementy symetrii). Symbolika międzynarodowa Hermanna-Mauguina opisująca klasy symetrii.   4. Metody dyfrakcyjne jako podstawowe narzędzie współczesnej krystalografii. Źródła i charakterystyka promieniowania rentgenowskiego. Opis zjawiska dyfrakcji metodą Lauego i Braggów. Elementy rentgenografii substancji polikrystalicznych: wskaźnikowanie dyfraktogramów oraz analiza fazowa.   5. Elementy krystalochemii. Procesy krystalizacji. Klasyfikacja struktur krystalicznych ze względu na oddziaływania chemiczne (metaliczne, jonowe, kowalencyjne, wodorowe, van der Waalsa.). Energia sieciowa. Przegląd wybranych struktur pierwiastków i związków nieorganicznych (A, B, C). Pokrewieństwo krystalochemiczne pierwiastków i związków chemicznych. Izomorfizm. Polimorfizm.

Konwersatorium	
1.	Pojęcie uporządkowania. Funkcja dystrybucji.
2.	Wskaźnikowanie prostych i płaszczyzn sieciowych. Prawo pasowe. Odległość międzypłaszczyznowa.
3.	Komórka elementarna – obliczanie objętości, gęstości i masy kryształu.
4.	Zamknięte elementy symetrii.

4.3. Przedmiotowe efekty uczenia się

Efekt	Student, który zaliczył przedmiot	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
w zakresie WIEDZY:		
W01	Zna podstawy podziału otaczającej materii ze względu na stopień uporządkowania	CHEM1A_W09
W02	Zna podstawowe pojęcia z zakresu krystalografii; posiada wiedzę teoretyczną z zakresu wskaźnikowania prostych i płaszczyzn sieciowych	CHEM1A_W09
W03	Wykazuje znajomość podstawowych pojęć związanych z symetrią i siecią przestrzenną	CHEM1A_W09
W04	Posiada teoretyczne podstawy dotyczące zasady działania i właściwości promieniowania rentgenowskiego	CHEM1A_W09
w zakresie UMIEJĘTNOŚCI:		
U01	Posiada umiejętność wskaźnikowania prostych i płaszczyzn z układów: regularnego, tetragonalnego, rombowego	CHEM1A_U07
U02	Posługuje się powszechnie przyjętą symboliką Hermanna-Maugina stosowaną do określania symetrii cząsteczek, postaci zewnętrznych kryształów i ich budowy wewnętrznej	CHEM1A_U07
U03	Rozumie i posługuje się podstawowymi pojęciami krystalochemicznymi	CHEM1A_U07
U04	Klasyfikuje struktury krystaliczne ze względu na typy oddziaływań chemicznych i umie wskazać cechy charakterystyczne dla prostych typów struktur kryształów	CHEM1A_U07
w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH:		
K01	Posiada świadomość interdyscyplinarnego charakteru krystalografii wśród innych dziedzin nauki	CHEM1A_K01
K02	Wykazuje akceptacyjną postawę wobec metod matematycznych w zakresie przedmiotu	CHEM1A_K01

4.4. Sposoby weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia

Efekty przedmiotowe (symbol)	Sposób weryfikacji (+/-)			
	Egzamin ustny *		Kolokwium*	
	Forma zajęć		Forma zajęć	
	W	K	W	K
W01	+	—	+	+
W02	+	—	+	+
W03	+	—	+	—
W04	+	—	+	—
U01	—	—	—	+
U02	+	—	+	—
U03	+	—	+	—
U04	+	—	—	—
K01	+	—	—	+
K02	—	—	—	+

*niepotrzebne usunąć

4.5. Kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Forma zajęć	Ocena	Kryterium oceny
Wykład (W)*	3	uzyskanie 51-60% łącznej liczby pkt. z odpowiedzi na egzaminie
	3,5	uzyskanie 61-70% łącznej liczby pkt. z odpowiedzi na egzaminie
	4	uzyskanie 71-80% łącznej liczby pkt. z odpowiedzi na egzaminie

Konwersatorium (K)**	4,5	uzyskanie 81-90% łącznej liczby pkt. z odpowiedzi na egzaminie
	5	uzyskanie 91-100% łącznej liczby pkt. z odpowiedzi na egzaminie
	3	uzyskanie 51-60% łącznej liczby punktów z pisemnych kolokwii
	3,5	uzyskanie 61-70% łącznej liczby punktów z pisemnych kolokwii
	4	uzyskanie 71-80% łącznej liczby punktów z pisemnych kolokwii
	4,5	uzyskanie 81-90% łącznej liczby punktów z pisemnych kolokwii
	5	uzyskanie 91-100% łącznej liczby punktów z pisemnych kolokwii

* W – Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest uzyskanie co najmniej 50% pkt z dwóch kolokwii częściowych; Student, który uzyska powyżej 60% pkt jest zwolniony z egzaminu ustnego; Student otrzymuje trzy pytania egzaminacyjne i po krótkim przygotowaniu udziela odpowiedzi

** K – Student uzyskuje zaliczenie na podstawie punktów zdobytych w kolokwiach częściowych

5. BILANS PUNKTÓW ECTS – NAKŁAD PRACY STUDENTA

Kategoria	Obciążenie studenta	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
<i>LICZBA GODZIN REALIZOWANYCH PRZY BEZPOŚREDNIM UDZIALE NAUCZYCIELA /GODZINY KONTAKTOWE/</i>	25	25
<i>Udział w wykładach*</i>	15	15
<i>Udział w ćwiczeniach, konwersatoriach, laboratoriach*</i>	10	10
<i>SAMODZIELNA PRACA STUDENTA /GODZINY NIEKONTAKTOWE/</i>	25	25
<i>Przygotowanie do wykładu*</i>	2	2
<i>Przygotowanie do ćwiczeń, konwersatorium, laboratorium*</i>	10	10
<i>Przygotowanie do egzaminu/kolokwium*</i>	13	13
ŁĄCZNA LICZBA GODZIN	50	50
PUNKTY ECTS za przedmiot	2	2

*niepotrzebne usunąć

Przyjmuję do realizacji (data i czytelne podpisy osób prowadzących przedmiot w danym roku akademickim)

.....